University of Jyväskylä
Jari Kaukua
P. O. Box 35
40014 University of Jyväskylä
Finland

February 15, 2024

Al-Farabi Kazakh National University
Faculty of Philosophy and Political Science

COMMENT concerning the doctoral student of the specialty 6D020100-philosophy of the Faculty of Philosophy and Political Science, Rushanova Nelya, on the dissertation *The Problem of Ignorance in the Ethical Philosophy of al-Farabi*

The dissertation of doctoral student Nelya Berikovna Rushanova, *The Problem of Ignorance in the Ethical Philosophy of al-Farabi*, addresses a topic of considerable contemporary relevance. The articles included in the dissertation reveal many aspects of the concept of ignorance in the ethical philosophy of Abu Nasr al-Farabi.

Through a synthetic analysis that combines both historical and systematical analysis, Rushanova investigates the relationship between man and nature, including his own nature, his spatiality, and his mind. Rushanova's analysis shows that al-Farabi's understanding of the goal and highest perfection of man developed on the basis of the Aristotelian tradition, especially the theories of actuality and potentiality, and on the basis of the Neoplatonic theory of emanation. Building on this work, Rushanova presents an analysis of al-Farabi's theory of ignorance and knowledge and the political doctrine of the excellent city founded upon it.

In her dissertation, Rushanova makes use of epistemological, axiological, social, political, existential, and psychological methods. The dissertation manages to explore important aspects of the problem of ignorance in al-Farabi's ethical philosophy, which have not been thoroughly covered by earlier scholarship.

In addition to sources from the history of philosophy, Rushanova's study includes an analysis of the moral and ethical ideas derived from ancient Kazakh folklore. The central poetic means of the effective transmission of oral cultural information are considered as models of wisdom for Kazakh philosophy.

The results of Rushanova's dissertation, including its innovations for a comparative approach to philosophy, can provide methodological insights for further work in the history of philosophy. Some of the achievements of the dissertation may also be used to develop a textbook in philosophy, cultural studies, social philosophy, and political science designed for a broader audience. The problems and conclusions considered in the research thus have educational significance.

In summary, I believe that Rushanova's dissertation, submitted to the Department of Philosophy of al-Farabi Kazakh National University for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in the specialty 6D020100-Philosophy on the topic *The Problem of Ignorance in the Ethical Philosophy of al-Farabi,* fully meets the scientific requirements and is worthy of obtaining a Doctor of Philosophy (PhD) degree.

Jari Pekka Kaukua

Professor of philosophy

Department of Social Sciences and Philosophy

University of Jyväskylä

e-mail: jari.kaukua@jyu.fi

tel.: +358408054147

Ювяскюля Университеті
Ярн Каукуа
Пошта жәшігі 35
40014 Ювяскюля Университеті
Финляндия

15 ақпан, 2024

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Философия және саясаттану факультеті

«Философия және саясаттану факультетінің» 6D020100 – «Философия» мамандығының докторанты Неля Рушанованың «әл-Фарабидің этикалық философиясындағы надандық мәселесі»атты диссертациясына шетелдік кеңесшінің

ПІКІРІ

Докторант Рушанова Неля Берікқызының «әл-Фарабидің этикалық философиясындағы надандық мәселесі» атты диссертациясы қазіргі таңда өзекті тақырыптардың бірі. Диссертация бойынша жазылған мақалаларда Әбу Насыр әл-Фарабидің этикалық философиясындағы надандық концепциясының сан қыры ашылып, беймәлім тұстары баяндалған.

Әл-Фарабидің еңбектеріндегі тарихи және жүйелік талдауды біріктіретін синтетикалық талдау арқылы Рушанова адам мен табиғат арасындағы байланысты, оның ішінде өзінің табиғатын, кеңістіктігі мен ақыл-ойын зерттейді. Рушанованың талдауы әл-Фарабидің адам мақсаты мен жоғары кемелдігі туралы түсінігі Аристотельдік дәстүр, әсіресе өзектілік пен потенциал теориялары негізінде және неоплатоникалық эманация теориясы негізінде дамығанын көрсетеді. Осы жұмысқа сүйене отырып, Рушанова әл-Фарабидің надандық пен білім теориясына және оған негізделген Қайырымды қаланың саяси доктринасына талдау жасайды.

Өз диссертациясында Рушанова эпистемологиялық, аксиологиялық, әлеуметтік, саяси, экзистенциалды және психологиялық тәсілдерді қолданып, әл-Фарабидің этикалық философиясындағы надандық мәселесінің бұрыңғы ғалымдардың назарынан тыс қалған маңызды қырларын ашуға тырысады.

Философия тарихындағы дереккөздерден өзге, Рушанованың зерттеуінде ежелгі қазақ фольклорынан алынған моральдық-этикалық идеяларға талдау жасалған. Ауызша мәдени ақпаратты тиімді жеткізудің орталық поэтикалық құралы қазақ философиясы үшін даналықтың үлгісі ретінде қарастырылады.

Рушанованың диссертациясының нәтижелері, оның ішінде философияға салыстырмалы көзқарасқа арналған жаңалықтары философия тарихындағы одан әрі жұмыс үшін әдістемелік түсінік бере алады. Диссертация жетістіктерін көмекші оқу әдістемелік құрал ретінде философия, мәдениеттану, әлеуметтік философия, саясаттану пәндерінде қолдануға болады. Зерттеу жұмысында қарастырылған мәселелер мен тұжырымдардың тәрбиелік мәні бар.

Қорыта келе, әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, философия кафедрасының PhD докторанты Рушанованың «әл-Фарабидің этикалық философиясындағы надандық мәселесі» тақырыбындағы 6D020100- «Философия» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін дайындалған диссертациясы ғылыми талаптарға толықтай сай келгендіктен, философия докторы (PhD) дәрежесін алуға лайық деп санаймын.

қолы бар, мөр бар

Яри Пекка Каукуа

Философия профессоры

Әлеуметтік ғылымдар және философия факультеті

Ювяскюля Университеті

e-mail:jari.kaukua@jyu.fi

tel.:+358408054147